

Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Wojewódzki Urząd Pracy

w Poznaniu

Monitoring

zawodów deficytowych i nadwyżkowych

w Wielkopolsce

2014 rok

SPIS TREŚCI

<i>Wstęp</i>	3
<i>1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim</i>	4
1.1 Według grup zawodów	4
1.2 Według zawodów	7
1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według PKD 2007 w województwie wielkopolskim w 2014r.	9
<i>2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych</i>	12
2.1 Napływ według zawodów	12
2.2 Napływ według grup zawodów	12
<i>3. Oferty pracy</i>	13
3.1 Analiza ofert pracy	13
<i>4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim</i>	15
4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim	15
4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim	17
4.3 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).	19
<i>5. Zawody generujące długotrwale bezrobocie w Wielkopolsce</i>	20
<i>6. Wnioski</i>	21

Wstęp

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla województwa wielkopolskiego został opracowany na podstawie art. 8 ust.1 pkt. 3 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Raport został przeprowadzony zgodnie z zaleceniami metodycznymi wprowadzonymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w 2005 roku.

Podstawowym źródłem informacji wykorzystanym w opracowaniu były dane zawarte w załącznikach 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 za I i II półrocze 2014 roku.

Analizą objęto:

- 10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy),
- 43 duże grupy zawodowe (kod 2-cyfrowy),
- 444 grupy elementarne (kod 4-cyfrowy),
- 2 360 zawodów i specjalności

określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy” wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. nr 82, z dnia 17 maja 2010r., poz. 728).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z podstawowych metod obserwacji i analizy rynku pracy. Raport zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy. Bada także zawody wykazujące deficyt lub nadwyżkę pracowników oraz określa kierunki zmian w odniesieniu do kierunków kształcenia na poziomie szkoły oraz szkoleń na poziomie urzędów pracy i innych instytucji szkoleniowych, aby wpływały one w sposób korzystny na procesy zachodzące na rynku pracy. Wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych wśród zarejestrowanych bezrobotnych w danym regionie pozwala na wprowadzanie mechanizmów redukujących negatywne zjawiska na rynku pracy.

1. Analiza bezrobocia w województwie wielkopolskim

1.1 Według grup zawodów

W końcu 2014r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie województwa wielkopolskiego wyniosła 116 410, w tym:

- 65 842 (tj. 56,6%) kobiet,
- 60 223 (tj. 51,7%) osób długotrwale bezrobotnych¹,
- 36 603 (tj. 31,4%) osób poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy,
- 6 032 (tj. 5,2%) absolwentów.

W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku liczba bezrobotnych w regionie zmniejszyła się o 19,6%. Wśród populacji bezrobotnych 83% (tj. 96 606) posiada zawód (specjalność), pozostałe osoby zarejestrowane w PUP dotychczas nie nabyły żadnych kwalifikacji zawodowych (w większości są to absolwenci liceów ogólnokształcących). W odniesieniu do grudnia 2013r. populacja osób bez zawodu zmniejszyła się o 22,2%.

Z analizy bezrobocia wynika, że najwyższy odsetek osób bezrobotnych jest sklasyfikowany w poniżej wymienionych dużych grupach zawodowych:

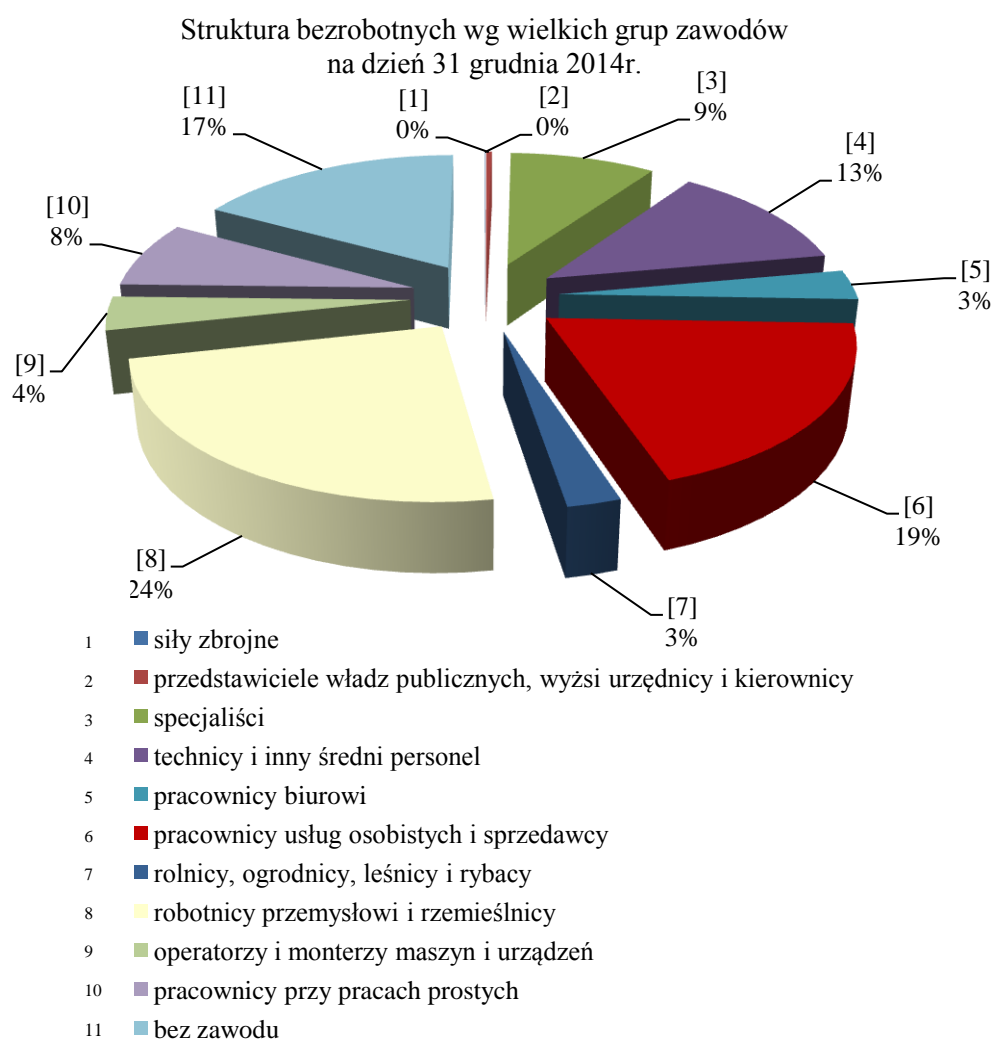
- sprzedawcy i pokrewni – 13,9%,
- robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 9,9%,
- robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 8,9%,
- pracownicy usług osobistych – 8,5%,
- robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 7,1%,
- średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych – 6,4% .

Bezrobotni należący do 6 wymienionych powyżej grup stanowią ponad połowę wszystkich osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

¹ osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów w końcu 2014r.

10 wielkich grup zawodowych (kod 1-cyfrowy)	Liczba bezrobotnych w końcu roku		wzrost/spadek kol. 2/3	
	2014	2013	liczbowy	%
1	2	3	4	5
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	28 196	35 760	-7 564	-21,2
pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	22 562	27 649	-5 087	-18,4
bez zawodu	19 804	25 464	-5 660	-22,2
technicy i inny średni personel	14 491	17 994	-3 503	-19,5
specjaliści	10 871	13 319	-2 448	-18,4
pracownicy przy pracach prostych	8 840	10 532	-1 692	-16,1
operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	4 419	5 521	-1 102	-20,0
pracownicy biurowi	3 950	4 755	-805	-16,9
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2 819	3 346	-527	-15,8
przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	428	461	-33	-7,2
siły zbrojne	30	31	-1	-3,2
ogółem	116 410	144 832	-28 422	-19,6

Dla zawodów zgrupowanych w czterocyfrowych grupach elementarnych najliczniej bezrobocie ukształtowało się wśród sprzedawców sklepowych tj. 12,9% ogółu bezrobotnych.

Następnie dla osób z kwalifikacjami w zawodach:

- kucharze 3,5%,
- średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych 3,0%,
- ślusarze i pokrewni 2,9%,
- mechanicy pojazdów samochodowych 2,8%,
- krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni 2,4%,
- murarze i pokrewni 2,1%,
- robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani 2,0%,
- piekarze, cukiernicy i pokrewni 2,0%,
- stolarze meblowi i pokrewni 1,9%.

Podobnie jak struktura bezrobocia ogółem kształtuje się struktura osób bezrobotnych **poprzednio pracujących i pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy**. Do grup zawodów o najwyższym odsetku bezrobotnych w powyżej wymienionej kategorii należą:

- sprzedawcy sklepowi 15,8%,
- kucharze 3,7% ,
- ślusarze i pokrewni 2,8%

oraz krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani, mechanicy pojazdów samochodowych, gospodarze budynków, murarze i pokrewni, piekarze, cukiernicy i pokrewni.

W Wielkopolsce według stanu z końca grudnia 2014r. ponad połowa **absolwentów** była sklasyfikowana w następujących grupach:

- fryzjerzy 5,8%,
- sprzedawcy sklepowi 5,4%,
- średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych 5,2%,
- mechanicy pojazdów samochodowych 5,2%,
- dietetycy i żywieniowcy 3,1%,
- specjaliści do spraw administracji i rozwoju 2,6%,
- fizjoterapeuci 1,9%,

- technicy mechanicy 1,9%,
- wizytatorzy i specjaliści metod nauczania 1,8%,
- specjaliści do spraw zarządzania i organizacji 1,8%,
- ekonomiści 1,8%,
- piekarze, cukiernicy i pokrewni 1,7%,
- kucharze 1,7%,
- technicy wsparcia informatycznego i technicznego 1,6%,
- recepcjoniści hotelowi 1,5%,
- technicy rolnictwa i pokrewni 1,5%,
- stolarze meblowi i pokrewni 1,4%,
- elektromechanicy i elektrycy 1,3%,
- specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani 1,2%,
- nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych 1,2%,
- technicy budownictwa 1,2%.

1.2 Według zawodów

Na koniec 2014 roku najliczniejszą grupę 17% (tj. 19 804 osoby) ogółu bezrobotnych stanowiły osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia (kategoria bez zawodu).

Wśród pozostałej grupy osób najwięcej w rejestrach powiatowych urzędów pracy było sprzedawców 11 467 osób, następnie techników ekonomistów 2 679 osób, ślusarzy 2 662 osoby, krawców 2 274 osoby, kucharzy 2 102 osoby, murarzy 1 994 osoby, robotników gospodarczych 1 669 osób, fryzjerów 1 553 osoby, robotników budowlanych 1 427 osób, mechaników pojazdów samochodowych 1 348 osób, szwaczek 1 308 osób, kucharzy małej gastronomii 1 255 osób, robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym 1 218 osób, stolarzy 1 142 osoby, techników mechaników 1 066 osób, cukierników 1 064 osoby, techników rolników 997 osób, sprzątaczek biurowych 963 osoby oraz mechaników samochodów osobowych 1 308 osób.

Osoby w ww. 19 zawodach łącznie z osobami bez kwalifikacji stanowiły w Wielkopolsce ponad połowę populacji bezrobotnych.

Spadek bezrobocia w regionie przełożył się na zmniejszenie liczby bezrobotnych w zawodach generujących największą liczbę bezrobotnych. W odniesieniu do 2013r. wysoki,

bo niemal 30% spadek, zanotowano w stosunku do kucharzy małej gastronomii, stolarzy, mechaników samochodów osobowych czy malarzy tapetiarzy.

W urzędach pracy najliczniejszą grupę **kobiet** stanowiły osoby z zawodem sprzedawca, technik ekonomista, krawiec, kucharz, fryzjer, szwaczka, kucharz małej gastronomii, sprzątaczką biurową, technik prac biurowych oraz robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym.

W Wielkopolsce w badanym okresie 5,2% ogółu bezrobotnych stanowili **absolwenci** szkół ponadgimnazjalnych. Wśród nich ponad 31% to osoby bez zawodu. Absolwenci, którzy ukończyli edukację i posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu najczęściej występowali w zawodach: fryzjer 210 osób, technik ekonomista 197 osób, mechanik pojazdów samochodowych 196 osób, sprzedawca 174 osoby, technik żywienia i gospodarstwa domowego 119 osób.

Prawie 60% tj. 3 563 absolwentów rejestrujących się w urzędach pracy to kobiety, ponad 30% z nich nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu.

Bezrobotni absolwenci szkół w Wielkopolsce w latach 2013-2014 – zmiany w najliczniej występujących zawodach

Zawód	Liczba bezrobotnych absolwentów 2014r.	% udział w ogóle absolwentów		kol. 3-4
		2014	2013	
1	2	3	4	5
Ogółem	6 032	100	100	-
Fryzjer	210	3,5	3,4	0,1
Technik ekonomista	197	3,3	2,5	0,8
Mechanik pojazdów samochodowych	196	3,2	2,8	0,5
Sprzedawca	174	2,9	7,4	-4,5
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	119	2,0	1,4	0,6
Fizjoterapeuta	77	1,3	0,9	0,4
Pedagog	73	1,2	1,4	-0,2
Ekonomista	72	1,2	1,1	0,1
Technik informatyk	65	1,1	1,1	-0,1
Technik hotelarstwa	62	1,0	1,1	-0,1
Stolarz	56	0,9	1,0	0,0
Technik logistyk	47	0,8	0,6	0,2
Specjalista administracji publicznej	45	0,7	0,8	-0,1
Technik budownictwa	42	0,7	0,7	0,0
Technik organizacji usług gastronomicznych	42	0,7	0,3	0,4

W całej populacji bezrobotnych zamieszkałych na terenie województwa wielkopolskiego na koniec 2014 roku 31,4% (tj. 36 603) stanowiły **osoby bezrobotne poprzednio pracujące, pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy**. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego grupa ta zmalała o 3 853 osoby, tj. 9,5%. Ponad 9% z tej grupy nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych, 13,4% (4 889 osób, w tym 4 638 kobiet) to osoby przygotowane do wykonywania zawodu sprzedawcy. Następne zawody, które pojawiają się w tej kategorii jako najliczniej występujące na koniec 2014 roku to: ślusarz 904 osoby (w tym 80 kobiet), krawiec 876 osób (w tym 862 kobiety), technik ekonomista 852 osoby (w tym 781 kobiet), kucharz 819 osób (w tym 731 kobiet), robotnik gospodarczy 692 osoby, murarz 685 osób, szwaczka 529 osób, fryzjer 526 osób, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym 493 osoby.

Pełen wykaz omówionych kategorii bezrobotnych według stanu z 31 grudnia 2014r. prezentowany jest w tabeli jako załącznik 1.

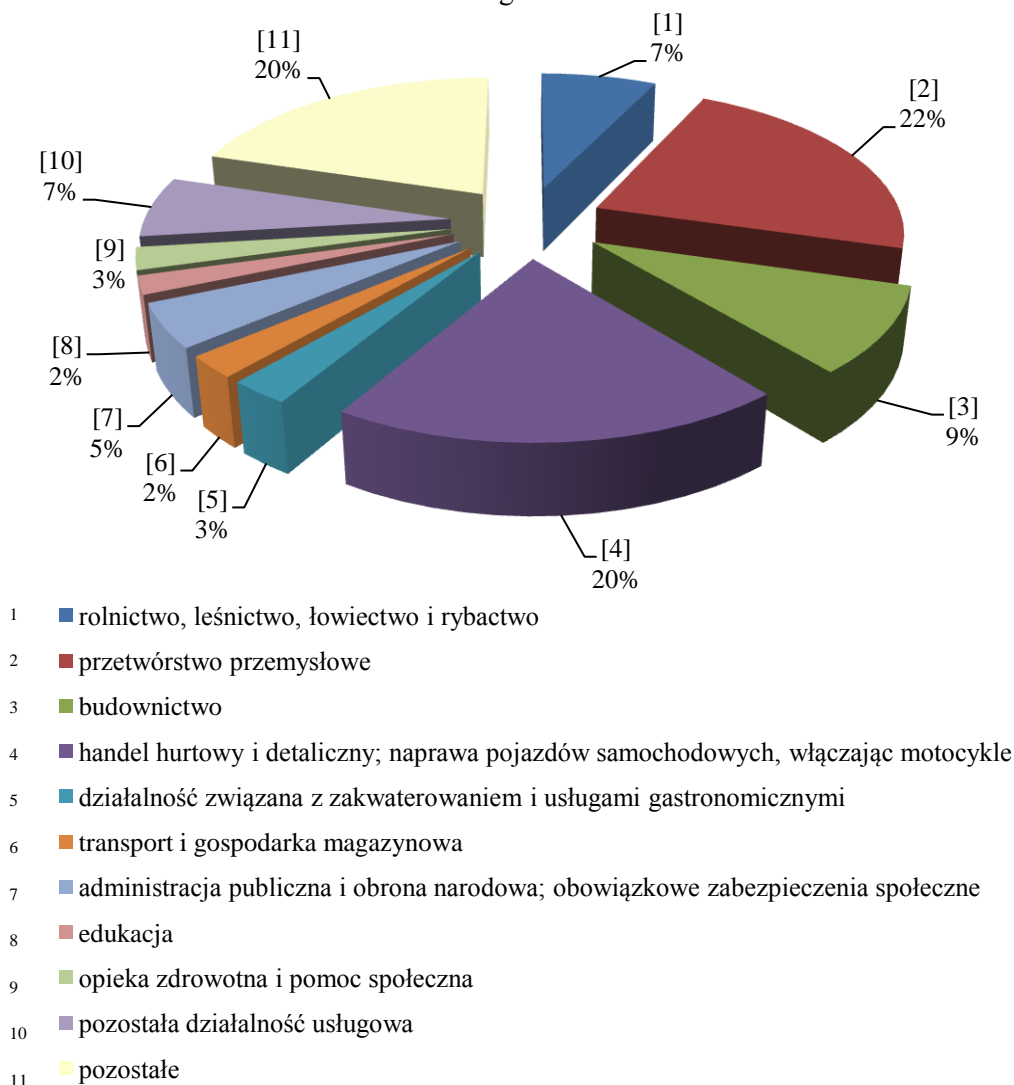
1.3 Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy według PKD 2007 w województwie wielkopolskim w 2014r.

Analiza bezrobotnych zgodnie z rodzajem działalności ostatniego miejsca pracy wykazała, że w końcu 2014r. w urzędach pracy największy odsetek stanowiły osoby zatrudnione wcześniej w branżach:

- przetwórstwo przemysłowe – 22,4%,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 19,8%,
- budownictwo – 9,4%,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 7,2%.

Stanowili oni niemal 60% wszystkich osób, które zarejestrowane były w wielkopolskich urzędach pracy w końcu grudnia 2014r.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych według ostatniego miejsca pracy w końcu grudnia 2014r.

Jednocześnie w tym samym okresie pracodawcy zgłosili największe zapotrzebowanie na pracowników do wykonywania pracy w tych samych sektorach. Z 95 842 ofert jakie napłynęły w 2014r. 21,4% pochodziło z sektora przetwórstwo przemysłowe, 18,7% z działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej, 16,4% z sektora handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, 10,2% ofert napłynęło z budownictwa. Znaczący udział w zatrudnieniu miały także sektory: administracja publiczna i obrona narodowa oraz transport i gospodarka magazynowa, z których do urzędów pracy zgłoszonych zostało odpowiednio 5,6% i 5,4% ogółu ofert.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

Sekcja PKD	Liczba bezrobotnych w końcu grudnia 2014r.	Liczba ofert pracy zgłoszonych w 2014 r.
1	2	3
Przetwórstwo przemysłowe	22 469	20 515
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	19 856	15 675
Budownictwo	9 463	9 740
Działalność nie zidentyfikowana	8 143	0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7 218	2 336
Pozostała działalność usługowa	6 727	2 024
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6 124	17 905
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4 831	5 345
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 705	2 717
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 476	2 423
Transport i gospodarka magazynowa	2 430	5 186
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 014	4 588
Edukacja	2 007	2 023
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 126	1 614
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	736	1 019
Informacja i komunikacja	645	950
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	568	892
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	547	659
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	220	115
Górnictwo i wydobywanie	164	103
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	52	13
Organizacje i zespoły eksterytorialne	7	0
Ogółem	100 528	95 842

W 2014r. o 23% w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyło się bezrobocie w najważniejszej dla zatrudnienia gałęzi wielkopolskiej gospodarki tj. w przetwórstwie przemysłowym. O dynamicznym rozwoju tej branży świadczy 40% wzrost zgłoszonych do urzędów pracy wolnych miejsc pracy. O ponad 80% większe niż przed rokiem zapotrzebowanie na pracowników zgłosiły również sektory transport i gospodarka magazynowa oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Mniej ofert pracy w porównaniu z 2013r. napłynęło od pracodawców z sektora:

- administracja publiczna i obrona narodowa;
- obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją,

- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją,
- górnictwo i wydobywanie.

2. Nowe rejestracje osób bezrobotnych

2.1 Napływ według zawodów

W 2014 roku do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce zgłosiły się 185 833 osoby, w tym 94 442 kobiety. Spośród nowo zarejestrowanych 21 156 osób tj. 11,4% to absolwenci szkół.

Prawie 19% (tj. 35 187 osób) ze wszystkich osób nowo zarejestrowanych nie posiadało żadnych kwalifikacji zawodowych, z czego ponad połowa to kobiety.

Najliczniej rejestrowali się sprzedawcy 15 120 osób, technicy ekonomiści 4 182 osoby, ślusarze 3 976 osób, murarze 2 999 osób, kucharze 2 926 osób, mechanicy pojazdów samochodowych 2 857 osób, krawcy 2 640 osób, fryzjerzy 2 506 osób, stolarze 2 437 osób, robotnicy budowlani 2 194 osoby, kucharze małej gastronomii 2 104 osoby, robotnicy gospodarczy 2 050 osób, technicy mechanicy 1 757 osób oraz szwaczki 1 675 osób.

Rejestrujące się **kobiety** głównie posiadały kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu: sprzedawcy 13 414 osób, technika ekonomisty 3 547 osób, krawca 2 580 osób, fryzjera 2 417 osób, kucharza 2 045 osób, szwaczki 1 668 osób, pedagoga 1 392 osoby, technika żywienia i gospodarstwa domowego 1 247 osób oraz kucharza małej gastronomii 1 209 osób.

Sytuacja **absolwentów** w 2014r. przedstawiała się następująco:

- liczna grupa osób bez zawodu – 34,6% (w tym 56,6% kobiet),
- najczęściej rejestrowały się osoby z zawodem: sprzedawca, technik ekonomista, fryzjer, mechanik pojazdów samochodowych, pedagog, technik żywienia i gospodarstwa domowego, ekonomista, fizjoterapeuta, kucharz małej gastronomii, technik informatyk, pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji, stolarz, specjalista administracji publicznej, technik hotelarstwa oraz cukiernik.

2.2 Napływ według grup zawodów

Z analizy struktury napływu osób bezrobotnych według dużych grup zawodowych wynika, że najliczniejszą grupę tworzyli sprzedawcy i pokrewni 12,3%. Następnie uplasowały się kategorie zawodowe: robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni 9,5%, robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn

i urzędów i pokrewni 9,2%, pracownicy usług osobistych 8,0%, robotnicy budowlani i pokrewni 7,3% oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych 6,5%.

Kobiety rejestrowały się najczęściej w grupach zawodowych: sprzedawcy i pokrewni 20,9%, pracownicy usług osobistych 11,2%, robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni 8,8%, średni personel ds. biznesu i administracji 7,4%, specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania 5,2% oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych 4,7 %.

Poniżej zamieszczono grupy, w których najliczniej rejestrowali się **absolwenci** szkół:

- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych – 10%,
- pracownicy usług osobistych – 8,6%,
- sprzedawcy i pokrewni – 8,4%,
- specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania – 7,5%,
- specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury – 7,3%,
- średni personel do spraw biznesu i administracji – 6,5%.

3. Oferty pracy

3.1 Analiza ofert pracy

Największe zapotrzebowanie na rynku pracy, według ofert pracy, które napłynęły do powiatowych urzędów pracy w 2014r. wystąpiło na: sprzedawców 5 891 ofert, robotników gospodarczych 4 271 ofert, magazynierów 3 305 ofert, robotników magazynowych 2 662 oferty, pakowaczy 2 598 ofert, kierowców samochodu ciężarowego 2 550 ofert, techników prac biurowych 2 437 ofert, robotników budowlanych 2 095 ofert, szwaczki 1 575 ofert, przedstawicieli handlowych 1 495 ofert, robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym 1 428 ofert, ślusarzy 1 215 ofert, murarzy 1 187 ofert, sprzętaczek biurowych 1 160 ofert oraz stolarzy 1 146 ofert.

Analizując zgłoszenia ofert pracy pod kątem 43 dużych grup zawodowych największe zapotrzebowanie wystąpiło na zawody zagregowane w 7 wymienionych poniżej grupach:

- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 11,5%,
- sprzedawcy i pokrewni – 10,5%,
- robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 8,2%,
- pracownicy usług osobistych – 7,5%,
- robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) – 7,0%,
- robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 6,5%
- kierowcy i operatorzy pojazdów – 5,5%.

3.2 Szansa uzyskania oferty w zawodzie w województwie wielkopolskim

Do wyliczenia wskaźnika szansy uzyskania oferty w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{s,l}^k = \frac{\overline{PO}_l^k}{\overline{PB}_l^k}$$

gdzie:

\overline{PO}_l^k - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w 2014r., będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_l^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_l^k}{12}$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku ($t-1$),

O_l^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku,

oraz

\overline{PB}_l^k - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_l^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_l^k}{2}$$

przy czym:

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku,

PB_l^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu danego roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty określa stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie do średniego miesięcznego bezrobocia w tym zawodzie.

Grupy zawodowe o najwyższym poziomie wskaźnika w województwie:

- pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej – 0,31,
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie – 0,25,
- pracownicy usług ochrony – 0,25,
- kierowcy i operatorzy pojazdów – 0,23,
- monterzy – 0,22,
- sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni – 0,21,
- ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych – 0,20,
- kierownicy ds. produkcji i usług – 0,17,

- pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki – 0,18,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 0,17,
- operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych – 0,17,
- kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych – 0,15.

Najtrudniej w województwie wielkopolskim przedstawia się sytuacja w grupach zawodowych:

- żołnierze szeregowi,
- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury,
- średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych,
- średni personel ds. zdrowia,
- rolnicy produkcji towarowej,
- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych,
- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni,
- rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni,

dla których zapotrzebowanie na pracowników było znikome w stosunku do zarejestrowanych w zawodach przyporządkowanych danej grupie bezrobotnych.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie wielkopolskim

4.1 Zawody deficytowe w województwie wielkopolskim

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczenia średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

\bar{B}_I^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym roku,

\bar{O}_I^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym roku.

Jak wynika z rozkładu danych statystycznych zawody deficytowe w 2014r. kształtowały się w sposób następujący: największa różnica pomiędzy średnią liczbą

zgłaszanych ofert, a średnią liczbą osób bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, wystąpiła w przypadku zawodu **robotnik gospodarczy**. Średnio miesięcznie zgłoszono do urzędów pracy 356 ofert, natomiast w tym czasie rejestrowało się średnio miesięcznie 171 osób. Następnym zawodem w województwie, w którym występuje niedobór bezrobotnych w stosunku do zgłaszanych ofert pracy jest **robotnik magazynowy**. Miesięcznie, na średnio 222 zgłoszone oferty przypadły 42 osoby. Znaczący deficyt występuje w zawodzie **magazynier, kierowca samochodu ciężarowego, pakowacz, technik prac biurowych, monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, przedstawiciel handlowy, opiekun osoby starszej, doradca klienta, pracownik ochrony fizycznej bez licencji, telemarketer, spawacz metodą MAG, rozbieracz - wykrawacz**.

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku deficytu zamieszczono w załączniku 2.

Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej w 2014r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu grudnia 2014r.
	1	2	3	4	5	6	7
1	"515303"	Robotnik gospodarczy	-185,1	355,9	170,8	4 271	1 669
2	"933304"	Robotnik magazynowy	-179,5	221,8	42,3	2 662	279
3	"432103"	Magazynier	-173,1	275,4	102,3	3 305	728
4	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	-157,9	212,5	54,6	2 550	377
5	"932101"	Pakowacz	-108,3	216,5	108,2	2 598	843
6	"411004"	Technik prac biurowych	-102,8	203,1	100,3	2 437	921
7	"821202"	Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	-84,3	85,9	1,7	1 031	13
8	"332203"	Przedstawiciel handlowy	-81,4	124,6	43,2	1 495	280
9	"341202"	Opiekun osoby starszej	-66,7	73,6	6,9	883	58
10	"524902"	Doradca klienta	-62,7	88,0	25,3	1 056	142
11	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	-57,9	77,5	19,6	930	135
12	"524404"	Telemarketer	-51,7	88,8	37,1	1 065	217
13	"721204"	Spawacz metodą MAG	-51,3	54,3	3,0	651	13
14	"751104"	Rozbieracz - wykrawacz	-50,8	65,8	14,9	789	120
15	"833202"	Kierowca ciągnika siodłowego	-48,8	50,8	2,0	610	13
16	"422201"	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	-42,3	44,5	2,2	534	12
17	"834401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	-36,1	50,9	14,8	611	81
18	"962201"	Pracownik prac dorywczych	-32,8	44,5	11,7	534	87
19	"711601"	Brukarz	-27,3	47,2	19,9	566	140
20	"815902"	Operator maszyn tapicerskich	-25,8	25,9	0,2	311	1

4.2 Zawody nadwyżkowe w województwie wielkopolskim

Zawody, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy to zawody nadwyżkowe. Największa dysproporcja pomiędzy wymienionymi zmiennymi występuje w kategorii „bez zawodu”. Średnio miesięcznie rejestrowały się 2 932 osoby bezrobotne nie posiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu. Osoby z tej grupy miały w badanym roku do wykorzystania zaledwie średnio w miesiącu 50 ofert pracy.

Do zawodów nadwyżkowych należą w szczególności:

- sprzedawca (więcej zarejestrowanych o 769 osób od przyjętych ofert),

- technik ekonomista (średnia miesięczna nadwyżka 346),
- ślusarz (średnia miesięczna nadwyżka 230),
- mechanik pojazdów samochodowych (średnia miesięczna nadwyżka 194),
- krawiec (średnia miesięczna nadwyżka 181),
- kucharz (średnia miesięczna nadwyżka 173).

Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej w 2014r.

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba ofert pracy	Liczba bezrobotnych według stanu w końcu grudnia 2014r.
	1	2	3	4	5	6	7
1	"000000"	Bez zawodu	2 881,8	50,4	2 932,3	605	19 804
2	"522301"	Sprzedawca	769,1	490,9	1 260,0	5 891	11 467
3	"331403"	Technik ekonomista	345,7	2,8	348,5	34	2 679
4	"722204"	Ślusarz	230,1	101,3	331,3	1 215	2 662
5	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych	193,7	44,4	238,1	533	1 348
6	"753105"	Krawiec	181,1	38,9	220,0	467	2 274
7	"512001"	Kucharz	173,0	70,8	243,8	850	2 102
8	"514101"	Fryzjer	166,3	42,5	208,8	510	1 553
9	"512002"	Kucharz małej gastronomii	164,3	11,1	175,3	133	1 255
10	"711202"	Murarz	151,0	98,9	249,9	1 187	1 994
11	"311504"	Technik mechanik	140,3	6,2	146,4	74	1 066
12	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	129,2	0,0	129,2	0	935
13	"235107"	Pedagog	124,2	1,7	125,8	20	728
14	"751201"	Cukiernik	121,0	14,5	135,5	174	1 064
15	"314207"	Technik rolnik	113,1	0,6	113,7	7	997
16	"713101"	Malarz - tapeciarsz	108,8	11,0	119,8	132	752
17	"752205"	Stolarz	107,6	95,5	203,1	1 146	1 142
18	"263102"	Ekonomista	104,7	2,6	107,3	31	813
19	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	99,6	27,4	127,0	329	954
20	"751204"	Piekarz	98,4	18,4	116,8	221	782

Szczegółowe dane dotyczące wybranych zawodów o najwyższym wskaźniku nadwyżki zamieszczono w załączniku 3.

4.3 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu).

Do obliczenia wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k zastosowano wzór:

$$W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

\bar{O}_l^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w roku,

\bar{B}_l^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe.

Przeprowadzając analizę zawodów deficytowych w województwie wielkopolskim w oparciu o dane z 2014r. według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu (stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych) odnotowano 541 zawodów deficytowych, z czego 130 przyjmuje maksymalną wartość wskaźnika (brak zarejestrowanych bezrobotnych), 1 301 zawodów nadwyżkowych oraz 649 zawodów zrównoważonych.

Zawód zrównoważony to zawód, w którym występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy. Bilans pomiędzy liczbą zgłaszanych ofert pracy w ściśle określonym zawodzie, a napływem bezrobotnych osób posiadających sprecyzowane kwalifikacje zawodowe jest równy lub pozostaje niewielką wartością.

Analizując dane w odniesieniu do 42 dużych grup zawodowych w województwie wielkopolskim zjawisko deficytu siły roboczej wystąpiło w przypadku grup:

- pracownicy do spraw finansowo – statystycznych i ewidencji materiałowej,
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie,
- pracownicy usług ochrony,
- kierowcy i operatorzy pojazdów,
- sekretarki, operatorzy maszyn biurowych i pokrewni,
- ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych,

- monterzy,
- pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki,
- kierownicy do spraw produkcji i usług,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie,
- operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych,
- pracownicy obsługi biura,
- pomoce domowe i sprzątaczkę,
- kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych.

Równowagę na rynku pracy zachowały cztery grupy zawodowe:

- średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny,
- pracownicy opieki osobistej i pokrewni.

Pozostałe 27 grup charakteryzuje nadwyżka siły roboczej.

Szczegółowe wskaźniki intensywności nadwyżki i deficytu zawodów przedstawiono w tabeli jako załącznik 2 i 3.

5. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie w Wielkopolsce

Do wyliczenia wskaźnika długotrwałego bezrobocia w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{d,l}^k = \frac{B_{d,l}^k}{B_l^k} 100\%$$

gdzie:

$B_{d,l}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k , pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w danym roku,

B_l^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w danym roku.

W województwie wielkopolskim – według danych statystycznych – zagrożeniem długotrwałego bezrobocia są objęte zawody sklasyfikowane w grupie:

- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- pomoce domowe i sprzątaczkę,
- rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni,
- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy i generalni,
- sprzedawcy i pokrewni,
- pracownicy opieki osobistej i pokrewni,

- rolnicy produkcji towarowej.

W wymienionych powyżej grupach zawodowych wskaźnik był najwyższy i osiągał wielkość 0,4. Najniższy wskaźnik charakteryzował następujące grupy: podoficerowie sił zbrojnych, oficerowie sił zbrojnych, żołnierze szeregowi, sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach, technicy informatycy, specjaliści ds. zdrowia, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury, pracownicy obsługi klienta.

Szczegółowe wskaźniki dla elementarnych grup zawodowych przedstawiono w tabeli jako załącznik 4.

6. Wnioski

1. W końcu 2014r. bezrobocie w Wielkopolsce kształtowało się na poziomie 116 410 osób i było to mniej o 19,6% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. 57% bezrobotnych to kobiety, natomiast osoby długotrwale bezrobotne stanowiły aż 52% populacji klientów urzędów pracy (o 5 pkt. proc. więcej niż w roku poprzednim).
2. Najliczniej bezrobocie wystąpiło w grupach zawodowych „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” oraz „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”.
3. W Wielkopolsce 17% osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nie posiadało kwalifikacji do wykonywania pracy zawodowej. W trudnej sytuacji są absolwenci szkół widniejący w rejestrach, wśród tej populacji 32% to osoby bez zawodu.
4. Połowa populacji bezrobotnych w Wielkopolsce posiadała kwalifikacje do wykonywania jedynie 19 zawodów lub znajdowała się w grupie bez kwalifikacji zawodowych. W urzędach pracy najczęściej było sprzedawców, techników ekonomistów, ślusarzy, krawców, kucharzy, murarzy i robotników gospodarczych. Wysoki poziom bezrobocia wystąpił również w zawodach fryzjer, robotnik budowlany i mechanik pojazdów samochodowych. Większość osób zarejestrowanych w wymienionych zawodach cechował również długi okres pozostawania bez zatrudnienia.
5. Największy deficyt podaży siły roboczej wystąpił w wielkopolskich urzędach pracy na robotników gospodarczych, robotników magazynowych, magazynierów, kierowców samochodu ciężarowego, pakowaczy, techników prac biurowych, monterów elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, przedstawicieli handlowych, opiekunów osoby starszej oraz doradców klienta.

6. Wielkopolscy pracodawcy w 2013r. w urzędach pracy najczęściej poszukiwali sprzedawców, robotników gospodarczych, magazynierów, robotników magazynowych, pakowaczy, kierowców samochodu ciężarowego, techników prac biurowych, robotników budowlanych oraz szwaczek i przedstawicieli handlowych.
7. W regionie o 40% więcej wpłynęło do urzędów pracy ofert pracy z przetwórstwa przemysłowego, dużo większe niż przed rokiem zapotrzebowanie zgłosił transport i gospodarka magazynowa oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.